

SVENSKA ESPERANTO-TIDNINGEN LA ESPERO

December 1944

32 årg. Nr 12

ORGAN FÖR SVENSKA ESPERANTO-FÖRBUNDET

Bokens dag.

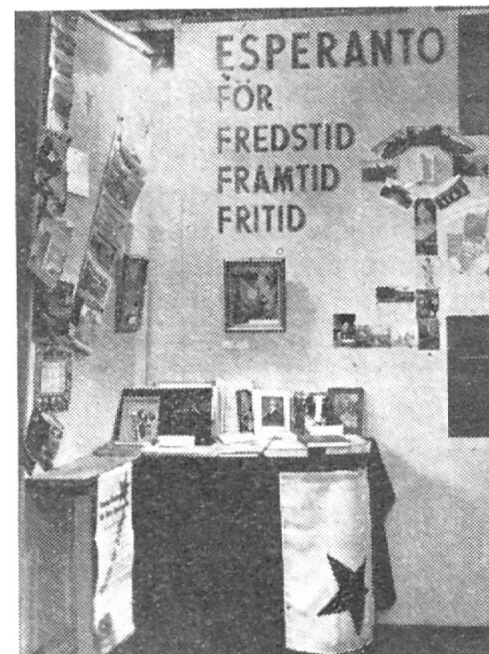
I december månad infaller en av esperantisternas stora högtidsdagar, bokens dag. Den firas så nära inpå den 15 december, som lokala förhållanden göra det möjligt. Den 15 december är doktor Ludvig Zamenhofs födelsedag, och Bokens dag är en hyllning till hans minne, helt i linje med det verk esperantospråkets fader givit oss i arv. Ett språk lever sitt högsta liv på bokens blad, nej, på böckernas blad. Det gäller ej att skaffa fram en volym hur tegelstensstor den må kunna bli, det gäller att skaffa fram böcker, och många böcker, i alla de tusen fack, i vilka människor odla sina intressen. Därför är den propaganda för Boken med stort B, som esperantisternas Bokens dag utgör, så viktig och den form de valt för att fira dagen så riktig. Varje esperantist köper den dagen minst en ny esperantobok.

*

Detta är den viktigaste programpunkten och den delen av programmet är lika lätt att fullgöra för den isolerade esperantisten som för den som har tillfälle att sammanträffa med andra till festlig samvaro på högtidsdagen.

Ske alltså. Men... säger läsekretsen, var ska vi i år finna den nya boken? — På den frågan ge våra annonspalter i dag besked. — Antalet nya böcker är inte så

Från en utställning (se Sundsvall sid. 88.)

stort —. Nej, tyvärr, men observera, att sådana inte saknas, och en enda ny esperantobok är en stor sak i dessa tunga dagar. Men märk att med en ny bok menas inte ovillkorligen en nytryckt bok. Det gäller närmast en ny bok på din egen hylla. Och då kanske att våra boklistor ännu ha nytt att bjuda på.

PRENUMERATIONENS ANMÄLAN.

Ett nytt år stundar. År.1945 skall Svenska Esperanto-Tidningen komma med sin 33-e årgång, och redan detta enkla meddelande är en stor sak, om man betänker de svårigheter, som esperantorörelsen har att kämpa med.

Vårt löfte att komma baserar sig nu som alltid på vår vissa förhoppning att vår trogna läsekrets inte skall svika oss och inte bara inte svika oss utan även förhjälp oss till nya läsare och abonnenter. Som vanligt begära vi t.o.m. ännu mer av våra vänner. Vi begära deras aktiva medverkan i spalterna, och här äro vi skyldiga att i denna anmälan för 1945 inflika ett tack för all hjälp under 1944.

Vårt program för 1945 blir detsamma som tidigare. Vi skola vara organ för Svenska Esperanto-Förbundet och följaktligen deltaga i förbundets alla arbeten som förmedlare av rapporterna utifrån och meddelanden inifrån centrum och utåt samt givetvis deltaga i propagandan för

esperantospråkets utbredning. Därtill hoppas vi kunna bjuda på så mycket litterärt esperantogods, som vårt tyvärr alltjämt ganska knappa utrymme medger, och vi ämna 1945 t.o.m. komma med en liten nyhet, nämligen en följetong, och för den ha vi valt en av den kände esperantoveteranen Hj. Dahlén gjord översättning av dr Wallquists ("Lappmarksdoktor") skildringar av en läkares upplevelser i den svensk-norska gränsbygden.

Prenumerationspriset blir för kommande år detsamma som hittills, eller kronor 4:—. Med detta nummer följer ett inbetalningskort, och vi veta att expeditionen är mer än tacksam om detta insändes omedelbart eller åtminstone före årets slut. Om så sker, besparas expeditionen en myckenhet extra arbete och dyrbar tid, som kan användas för andra viktiga uppgifter.

Red.

La mondlingva problemo.

De Doktoro Björn Collinder, profesoro de finno-ugraj lingvoj ĉe la universitato de Upsala, Svedujo.

(La sveda universitata profesoro Björn Collinder estas unu el la plej lertaj "all round"-lingvistoj de la nuna tempo. Ĉi suba artikolo, verkita de li, aperis en la oktobra numero de la sveda popolinstruista gazeto, sed certe liaj vidpunktoj interesas multajn aliajn.)

La Diaĵo estas enviema, diras Herodotos. Tiu sama ĝenerala ideo subestas kiel bazo de la antikva legendo semida pri la Babela konfuzo, sed en la apliko de la superstiĉa penso verŝajne komunehoma troviĝas profunda saĝo. Se la homoj havus okazon unuigi siajn fortojn en senĉesa kunlaboro, nenio estus al ili malebla. La enviema Diaĵo ne vidis por si alian vojon ol dispartigi la homaron, kaj la plej efika rimedo por tio estis depreni de la homoj ilian komunan lingvon, por ke ili ne povu kompreni unu la alian. La naturdotita unueco kaj la historie donita disiĝo de la homaro, la nemezureblaj ebloj, kiujn donas la homa laboro aŭ povus doni, se nur kuniĝus la fortoj anstataŭ disiĝi kaj turniĝi kontraŭ si reciproke, la unuiganta kaj disiĝanta potenco de la lingvo: ĉio tio ricevis klarbildan esprimon en la mallonga rakonto pri la turo Babela.

La homaro ankoraŭ nun estas submetita al la Babela konfuzo. Multaj ne rimarkas kiel malutila kaj malinda estas tiu konfuzo. Ili ne havas sufiĉe da fantazio por povi imagi al si pli bonan ordon de aferoj.

En nia lando tiu opinio estas tre ordinara ke la demando pri interkompreniĝo komunehoma estu solvata en tia maniero ke ĉiuj homoj lernu la anglan lingvon. Mi kredas tamen ke mi povas certigi ke tiu ĉi opinio estas malmulte disvastigita en la angle parolanta mondo. Kiam la mondlingva demando estis diskutata siatempe en la Ligo de Nacioj, rekomendis la anglan lingvon nur la reprezentantoj de Svedujo kaj de Norvegujo, dum kontraŭe anglo pledis por esperanto.

Je supra vidaĵo vido la penso pri la angla kiel la unuiga lingvo de la tuta mondo ŝajnas havi bonajn motivojn. La angla iamaniere estas jam mondlingvo, aŭ se oni tion preferas: la mondlingvo antaŭ ĉiuj aliaj. Ĝin parolas proksimume du cent milionoj da homoj kaj ĝi estas studata en la superaj lernejoj ĉirkaŭ la tuta tero. Ĝi estas la lingvo de la marveturado kaj de la mondkomerco. Kiel lingvo de la diplomaro ĝi estas jam preta forpreni la francan. Post la nuna mondmilito ĝi atingos pozicion ankoraŭ pli fortan ol pli frue.

La facile lernebla . . .

Al ĉio ĉi tio oni kutimas ankaŭ aldoni la elokventan argumenton ke la angla estas lingvo facile lernebla. Enestas ja iom da senco en tiu aserto. Tiel nomatan anglan lingvon maristan, per kiu oni povas malperfekte — ho kiel malperfekte — trovi vojon en fremdaj havenoj, oni lernas sufiĉe rapide. Sed se oni volas lerni legi anglajn librojn, oni pli-malpli frue — eble nur post multaj jaroj da studado — konscios ke la angla vortrezoro estas nemezurebla. Paroli angle tiom bone ke oni povas valorigi sian opinion en debato kun angloj aŭ amerikanoj, tio estas arto, majstrata nur de minimume malgranda parto frakcia el tiuj kiuj proklamas en tiel kredocerta maniero ke la angla devas fariĝi la mondlingvo. Kaj skribi ion en tiel bona angla lingvo ke ĝi povas esti presata, tion ne tre multaj svedoj kapablas. Eĉ la specialistoj, kiuj dediĉis sian tutan vivon al studado de la angla lingvo, devas lasi al ennaskulo kontroli kaj korekti tion kion ili skribis, antaŭ ol ili riskas doni ĝin al presejo. Ĉion konsiderante oni povas diri ke la angla lingvo ne nur estas malfacila por lerni: en la praktiko montriĝis neeble lerni ĝin al homo, kiu ne havis okazon vivi multajn jarojn en angle parolanta lando.

Nun la servemaj pledantoj por la angla kompreneble respondas, ke nepre ne estas necese lerni la anglan lingvon perfekte; sufiĉas se oni povos malperfekte sin komprenigi. Nu, se nur tiel simpla estus la afero! Sed nun estas ja tamen fakto, ke granda parto de la interpopola interrilatiĝado konsistas el traktadoj kaj debatoj, en kiuj intereso staras kontraŭ intereso aŭ opinio kontraŭ opinio. Eĉ tiuj, al kiuj mankas ĉia sperto de interpopola kunestado, sendube povis el sia hejma-areno observi, ke oni

prefere ne sendas al vivgravegaj traktadoj reprezentantojn, kiuj balbutas kaj lispas kaj fuŝparolas kaj kiuj ne povas respondi senprokraste kontraŭdiron sed nur kapablas en ŝanceliga kaj pli-malpli nekomprenbla maniero antaŭlegi laŭ manuskripto. Ĉiu homo scias, ke tiaj pledantoj malbone sukcesas antaŭ kontraŭulo, kiu havas en sia povo la parolon. Kaj laŭ tia sama maniero okazus al la plej multaj el la svedaj probatalantoj de la angla lingvo, se ili devus efektiviĝi en ago sian doktrinon. Tamen multaj el ili studis dum dekoj da jaroj la anglan lingvon.

Imagu al vi . . .

Ni ĉiuj aŭskultis en foiroj eksterlandajn cirkoartistojn kaj ĉarlatanojn, kiuj parolaĉis nian gepatran lingvon en maniero, kiu ĉiam efikis ridinde kaj foje vere abomene. Imagu al vi tian homon vestitan en jaketo kaj stria pantalono fari emocie solenan oratoradon ĉe la tombo de heroo, tiam vi havos almenaŭ konjekton pri tio, kiel anglo sentas en sia animo, kiam ordinara svedo instruita — eble precize unu el tiuj kiuj plej fervore insistas ke la angla estu akceptita kiel mondlingvo — parolas la anglan lingvon ĉe ia solena okazo.

Kaj tamen ni ĉiuj komprenas ĉion kion diras la ĉarlatano! (La anglo ne estas en la sama feliĉa situacio, aŭskultante aŭ penante aŭskulti la anglan oratoradon de vermlanda aŭ smolanda partoprenanto de bankedo.) Sekve ludas rolon ankaŭ diversaj aliaj cirkonstancoj ol nur malperfekte komprenigi sin. Oni devas ankaŭ esprimi sin iomgrade korekte. Kaj en la korekta prononco, la korekta elekto de vortoj, la korekta vortordo, enhaviĝas multo da subtilaĵoj, kiuj al la eksterlandano estas preskaŭ neatingeblaj sed por la ennaskulo estas saturitaj per sentvaloroj almenaŭ tiel ke lin dolore impresas aŭ tentas la mokrideto preskaŭ ĉio kio deflankiĝas for de la korekteco. Vi almenaŭ iufoje sentis indignon pro ia grava lingva eraro en sveda gazeto? En Anglujo oni zorgeme gardkontrolas la ĝustan uzadon de la gepatra lingvo, kaj oni estas multe pli sentema pri deflankiĝoj for de la bona lingvouzo ol ni svedoj kutimas esti. Tiu penso ke la anglan lingvon povus uzadi kaj misuzadi la popolgentoj de la tuta mondo efektive ne havas do multe da allogo por la angloj mem, eĉ se ili ŝatas vidi ke ilia lingvo estas studata en ĉiuj landoj de la mondo.

Alia penseksperimento.

Tiu penso ankaŭ ne povas esti alloga por tiuj, kies gepatra lingvo estas la germana, la franca aŭ la rusa. Al ĉiuj tiuj grandaj nacioj sendube estus sento netolerebla, se iliaj gepatraj lingvoj estus flankenŝovitaj favore al la angla. Simpla penseksperimento povu evidentigi kiel karikature maljusta efektive estas tia solvo de la demando mondlingva. Ni pensu ke post tiu ĉi milito oni kolektos sin ne ĉirkaŭ unu sed ĉirkaŭ du mondlingvoj. Unu kompreneble estos la angla, la alia estos, ni diru, la franca (aŭ la rusa aŭ la germana aŭ la ĥina). Nur tiuj du lingvoj rajte povos esti uzataj en internacia interrilatiĝo. Sed al tio estos ligita la kondiĉo ke la angle parolantaj nacioj devas antaŭ forumo internacia uzi la francan lingvon kaj la france parolantaj nacioj la anglan. Ili havos malgraŭ tiu ĉi kondiĉo tre favoratan situacion, ĉar ĉiuj aliaj devas lerni du fremdajn lingvojn, dum ili kontraŭe forsavas sin per nur unu. Tiuj kiuj submetas sin al la klopodo lerni ne sole la anglan sed ankaŭ la francan povos, en vero, prave postuli ke la favorataj nacioj ne ekspluatu sian pli fortan situacion lingvan laŭ tute frakasanta maniero.

Ĉu iu kredas ke tia aranĝo de la aferoj estus aprobita de tiuj kies gepatraj lingvoj estus akceptitaj kiel mondlingvoj?

La opinio, ke ĉe internacia interŝanĝo de pensoj ne temas pri io alia ol interkompreniĝi, estas ja en si sana kaj ĝusta. La eraro de la kalkulo estas nur ke tio neniel povos efektiviĝi, dum oni obstinas volante superigi iun el la naciaj lingvoj al la rango kaj digno de la komuna lingvo de la tuta homaro. Nacia lingvo ne povos fariĝi mondlingvo se ĝi ne alpaŝos ĉiujn aliajn lingvojn naciajn, kaj pri tio, kompreneble, ne povas esti diskuto, ĉiukaze ne en nia epoko.

La latinlingva epoko.

Dum la latino estis la lingvo de la instruituloj kaj de la eklezio romkatolika kaj de la diplomataro, la situacio

estis tute alia. La latino estas nenies gepatra lingvo. Neniu nacio havis la rajton ludi majstron por la aliaj, kiam temis pri la buŝa aŭ skriba uzo de la latino, kaj neniu sentis sin ofendita, minacita nek maljuste traktita pro tio ke aliaj parolis la latinon iom alimaniere ol li mem. Kiam la latino estis plej vivoforto kaj faris la plejmulton da utilo kiel lingvo internacia, oni ankaŭ ne estis pedante postulema ke ĉiuj devas skribi kaj paroli same kiel Cicero kaj Caesar.

Revenu al la latino.

Por ke la mondlingva demando povu solviĝi ni devas reveni al tiu situacio de la aferoj. En la nuna tempo ne ĉiuj, kiuj bezonas interkompreniĝi kun homoj ekster la propra komuneco lingva, havas tempon kaj monon por oferi multajn jarojn al lingvostudado. Tio kion ni nun bezonas estas latino simpligita, lingvo racie adaptita, kiu konservas la latino-grekan vortrezoron jam internacian kaj kiu estas samtempe tiel simpla kaj regula ke ĉiu ajn povas lerni ĝin en la popollernejo. Feliĉe ni posedas tian lingvon. Ĝi estis en uzado dum 57 jaroj en preskaŭ ĉiuj landoj kaj havas jam ampleksan literaturon en originaloj kaj tradukoj. Ĝi abunde montris sian uzeblecon kaj vivopovon. Faritaj provoj evidentigis ke ĝi kapablas redoni ĉiajn distingigojn kaj nuancojn de la pensoj kiuj povas aperi en la internacia kunvivado. En multnombraj kongresoj oni havis viglajn diskutojn kaj pasiajn debatojn en tiu ĉi lingvo, kaj multaj homoj prezentis en tiu ĉi lingvo imponan elekventecon.

Kontraŭstarantoj.

Se la mondo ne estus regata per tiel malmulta saĝo, kiel ĝi fakte estas, esperanto jam nun estus enkondukita en la lernejojn de ĉiuj landoj de la tero, kaj la mondlingva problemo estus solvita. Ke tiel ne fariĝis dependas tamen parte de tio ke mankis ne la kono sed la bona volo. Kiam la demando pri rekomendo de esperanto por enkonduko en la lernejojn estis diskutata ĉe la Ligoj de Nacioj, la franca registaro malebligis pozitivan solvon, ĉar ĝi timis ke esperanto povus kontraŭi al la franca la rangon de la lingvo de la diplomatio.

La plej multa kontraŭstaro al esperanto tamen bazas sur malsciado kaj antaŭjuĝoj. Kaj bedaŭrinde ĉe tio multaj lingvistoj — tute ne ĉiuj — havis malutilan influon. Kelkaj el ili kontraŭdiris, ke lingvo el la tipo de esperanto povus entute funkcii. Tiaj asertoj, kompreneble, falas teren pro la trombonfanfaroj de la praktika sperto. Neniu kiu ĉeestis esperantokongreson povas serioze insisti ke esperanto ne funkcias.

Ekzistas ankaŭ lingvistoj, kiuj principe aprobas esperanton, sed opinias ke ĝi suferas de difektoj en la detaloj kaj devas esti rekonstruita. Mi zorge observadis tiun lingvokritikon kaj devas bedaŭrinde diri tiun prijuĝon, ke ĝi estas plene nefruktodona kaj entute detruema, malgraŭ ke ĝi kompreneble ĝenerale devenis el la plej bona intenco. Ĉiuj lingvoj havas siajn neperfektaĵojn kaj mankojn, ne esceptante esperanton. Sed kiuj volas insisti ke esperanto estus missukcesa kaj ke ĝi estus verko de diletanto, tiuj maltrafas la celon. Esperanto estas — tion pli frue atestis kompetentaj lingvistoj — genia verko de riĉdotita filologo, kiu oferis la plej bonan parton de sia vivo por ĝin elpensi, elformi kaj perfektigi.

Post detala ekzamenado

de Ido, Occidental, Novial kaj Latino sine reflexione, la laŭnome plej konataj konkurantoj de esperanto, mi rajtas elparoli kiel mian opinion, ke ili ĉiuj estas konsiderinde malsuperaj al esperanto. Ido cetere estas nur dialekto de esperanto. Occidental estas pli facile komprenata sen studado ol esperanto, kondiĉe ke oni majstras jam la francan, anglan kaj germanan, sed ĝi certe estas senkompare multe pli malfacila por paroli kaj skribi. Novial estas konstruita de mondfama lingvisto, sed mia opinio estas ke, se aŭ esperanto aŭ Novial estu stampita kiel diletantaĵo, certe neniel estos esperanto.

Se oni demandas min kiamaniere la mondlingva demando estu solvita, mi respondas: Ĝi jam estas solvita. La problemo estas nur igi la solvon akceptita de la potenculoj.

Björn Collinder.

(El la sveda tradukis Paul Nylén.)

Verdstelano en verda uniformo.

(Ie en la ekstrema arkipelago.)

En decembro 1944.

Iun mildsunan septembran tagon alvenas letero de Militpoŝto, Maristaro: ". . . vi estas vokita por 120-taga militservo ekde . . . en . . .".

Ellitiĝo je la 5-a matene. La aŭtobuso for de Stokholmo je la 6-a horo. Post duhora skuado en aŭtobuso plena de uniformitoj kaj uniformotoj ni alvenas al iu vintura haveno. Surŝipiĝo. Trihora starado sur ferdeko en trablovo. Jen ni alvenis al la kompanio. Nia kapitano — naskita en Kansas City — prezentas sin. Same faras leŭtenanto. Suboficiro alparolas nin ĝentile: bonvolu viciĝi po du. Bonvolu ekmarŝi. Prefere komencu per la maldekstra piedo . . . Kaj nun, "laŭ la ordono de l' Kompaniestro, ni manĝos lunĉon. . ."

Ni provas la novan, verdan uniformon.

Motorboato veturigas dekon da novicoj al dusemajna militlernejo. El la deko du estas puraj svedoj. La resto rekrutiĝis el anglo, germanoj, holandano, islandano, italo, rumano, ruso. Tri en nia grupo estas inĝenieroj, tri komercistaj ĉefoj, unu pastro, unu pianvirtuozo, unu ĉefvionisto kaj unu redaktoro.

Nia kapitano (en la civila vivo ĉefinĝeniero) alparolas nin: "miaj sinjoroj" . . .

Ni deĵoras en fora, izolita senhoma insulo. Dek ŝafoj troviĝas tie (sen ŝafisto!), ĉashundo "Seppi" (aparteninta al murdinto, kiu nun estas internigita en frenezulejo) kaj ĉarma, helgriza kato "Lotta" (kruciĝo inter angora kaj kutima katrasoj). La molhara hejmano kapfrote bonvenigas niajn krurojn, kiam ni envenas domen nokte jen je la 1a, jen 3a, jen 5a matene . . . .

Ni raportas pri flugmaŝinoj kaj ŝipoj. Iufoje savas estonajn ŝiprompitojn. Iamaj ministro, direktoro, oficiro, kiuj alvenas en disŝiritaj vestoj, foje en nura ĉemizo. Iia nura veturprovizo: cigaredo kaj konjako. Alia grupo kunhavas manĝaĵon netuŝitan. Ili ne kuraĝis manĝi — pro manko de akvo. Oni ne volis kreskigi la senton de soifo. Niaj savitoj avide trinkas varman ĉokoladon de svedaj soldatoj. Ili ne havis okazon por tio dum kvin militjaroj . . .

Iufoje ne alvenas la ŝipeto de l' rifuĝintoj. Sole botelpoŝto. Kian tragedion povas enhavi simpla botelo por biero aŭ limonado: ". . . . Afabla elfiŝinto de ĉi botelo bonvolu transsendi nian lastan saluton al niaj parencoj en Estonio, urbo . . . . strato . . . . n-ro . . . . Preĝu por niaj animoj!"

Jen sunleviĝo orumas ĉirkaŭan ondaron, jen sunsubiro verŝas sangon sur la maron. Luno kisas arĝenton surakven aŭ stelaran tremon respegulas trankvila akvosurfaco. Iufoje dika nebulo volvas nin en sian grizan pelton, aliffoje uragano skuas nian elrigardan turon kaj ĵetas ondegojn surborden.

Dimanĉe ni kolektiĝas ĉirkaŭ varmiga fajro de malfermita soldatkameno, aŭskultas altigajn vortojn de monaka kolego kaj demandas silente en niaj koroj: Kial ne la tuta homaro povas kolektiĝi ĉirkaŭ anima fajrujo de internacia amo kaj kompreno por egale varmigi ĉiun homan familianon?

Nur unufoje semajne venas al ni ŝipo kun poŝto. Ekstere ventoj vipas obstinan ondaron. Ĉu simbole pri la tutmonda milito? Sed ni scias ke vipoj ne venkos. Post sanguragano denove brilos multkolora ĉielarko de interpopola paco!

Blovas freŝiga vento. "Ventoj subitaj velkintajn foliojn deŝiras. . ." Nia internacia soldatgrupo unuvoĉe kantas en amoporta esperanto: "Mariston logas vasta mar' . . ."

Kun Kristnaska saluto:

238—40—41 Morariu.

P.S. Kun ĝojo mi sciigas ĉi momente ke nia miltservo estas reduktita por tri monatoj kaj novjare mi denove povos dediĉi miajn fortetojn al Esperanto.

Tra multkolora vitro.

Ekster la urbo troviĝis malnova vitrofarejo. Kiam oni estis infano, oni ĉiam dum promeno haltis ĉe ĝi, ne por rigardi la belajn vitrajn objektojn, videblajn tra la fenestroj, sed por admiri la amason de vitrospecetoj, kiu kuŝis proksime. Ĝi similis al piramido el kristalo kaj multkoloraj juveloj, kaj estis ĉiam same granda plezuro elekti kelkajn brilajn pecojn kaj tra ili rigardi la ĉirkaŭaĵon. Kia alloga mondo malfermiĝis antaŭ la infanaj okuloj! Pala ĉielo iĝis blua kiel cejana kampo, la blankaj mevoj ŝajnis sorĉaj rozkoloraj birdoj kaj la galioj ĉe la vojo pompis je ruĝaj plumoj.

Plej bela estis la flava vitro, ĉar ĝi donis al la pejzaĝo tiom varman brilon, kvazaŭ ĝi estus envolvita per ora veluro. Kaj la infano nekonscie revis pri iu ĉarma malproksima lando, kie ĉiam regas suno kaj somero, la floroj neniam velkiĝas kaj kie ĉiuj homoj estas bonaj kaj feliĉaj.

Povis ja okazi, ke inter la brilaĵoj kuŝis iu speco malhela kaj malpura. Sed ho, kiom trista aspektis tra ĝi la regiono! Suno kovris la vizaĝon per nigra vualo, kvazaŭ cindro kuŝis sur la silkaj floroj de l' rozujoj, la maro ondis minaca kaj griza.

La tuta mondo funebris. Estis mirinde tuj poste vidi la oran lumon reveni kaj transformi la ombran landon je suna paradizo!

Kiam mi multajn jarojn poste faris vojaĝon al sudo kaj post vizito en iom malvarma Germanujo transiris la italan limon, tiam ŝajnis al mi, ke mi venis al la fantazia lando de mia infaneco. Sama ora lumo, same varmaj koloroj! Kaj bluega ĉielo super ĉio sin volbis, super la Dolomitaj regionoj, la Sicilia Edeno, super ĉarmaj vilaĝoj kaj urboj.

Venecio! Mirinda perlo de Adriatika Maro! Kiel fatamorgano vi levas vin el la ondoj kun viaj kupoloj kaj brilaj fasadoj. Rava mi trovis vin en sunlumo, kiam turoj kaj mur-dentoj similis al oraj punktoj, same alloga en nokta ilumino, kiam vi dormetis sub stelplena volbo.

Ĉu vere ekzistas pli bela loko ol la placo de San Marco? Ŝajnis al mi, ke mi rigardas tra iu sorĉa vitro, ĝuante la vidaĵon de la miriada de kolomboj, la fabela templo el marmoro, mozaiko kaj oro, la flave-stria Dodge-palaco kun siaj gracilaj kolonoj.

Kaj tuj proksime la sunbrila laguno, kie glitas boatoj kun flavaj kaj flame ruĝaj veloj. Nigre okulaj vendistoj tentas la fremdulon per silkaj tukoj kaj kristalkolieroj. Gondolistoj gaje svingas siajn larĝgrandajn ĉapelojn, invitante al kanala veturo.

Inda fino de ĉarma tago estas vespera festo sur la laguno. La ŝipetoj estas ornamitaj per multkoloraj lanternoj kaj milda muziko akompanas la ondan plaŭdadon.

Romo, urbo eterna! Kiu, iam vidinte vin, povus forgesi vian ĉarmon kaj belecon! Nekomparebla vi estas kun viaj imponaj monumentoj kaj antikvaj restaĵoj, belaj parkoj kaj muĝantaj fontanoj. Denove mi volus vidi la brilan kupolon de San Pietro, la florbudojn sur Piazza di Spagna, denove ĝui la foirajn scenojn de Campo di Fiore kaj la sunsubiron de sur la pinto de Gianicolo. Mi memoras la monaĥejon, kiun ni dumvoje preteriris. En la ĝardeno, prilumita de la ruĝa sunĝlobo, maljuna monaĥo meditis sub floranta arbo. Bildo de paco kaj harmonio!

Palermo! Al ora konkro vi similis, portita de bluj ondoj al suna bordo! Belega vi estis kun palacoj kaj monaĥejoj inter oranguloj kaj palmoj, kaj viaj riĉe ornamitaj preĝejoj! Ekster la grandioza katedralo staris bananarbo kun maturaj fruktoj en la supro. Kiel giganta ruĝa fungo brilis inter abunda verdaĵo la kupolo de San Giovanni, en kies ĝardeno malnova fonto plaŭdis kaj pampelmoj pendis de la branĉoj.

Festa spektaklo estis la miksita stratvivo. Interesaj tipoj, vigla komerco! Ruĝaj ĉaroj bruis kontraŭ la pavimo kaj la azenoj, jungitaj al ili, ŝajnis pupaj bestoj kun tintiloj, plumoj kaj silkaj rubandoj.

Neforgesebla estas la grandioza artfajrado, kiu finis memorfeston de iu sanktulino. Ĝi ankoraŭ daŭris, kiam nia ŝipo noktmeze elglitis el la haveno kaj la lasta impresado de la sicilia ĉefurbo estas brilaj stelkaskadoj kontraŭ nigra firmamento.

Depost tiu tempo pli intensaj, pli danĝeraj fajradoj eklumigis la noktojn de Palermo.

Kiom profunde oni ĝuis ĉiujn interesajn travivaĵojn, kiom avare oni englutis ĉiun novan impreson! La arto de Florenco, la akvoludo de Villa d'Este, la beleco de Napolo, la bluega Mediteraneo, ĉio ravis kaj ensorĉis. Kaj ne nur naturo kaj arto, sed ĉefe la homoj mem, tiu ĉarma popolo kun suno en okuloj kaj rideto sur lipoj. Tre efikis al iom afekta, ceremonia nordlandano ilia simpleco, afableco, ilia viva temperamento, ilia kontenteco pri malmulto, ilia kapablo ĝui la momenton sen ĉagreno pri morgaŭaj zorgoj.

Jen la maljunulino sur strateto en Monreale, kiu sidas kun sia nuksa korbo inter kroantaj infanoj kaj blekantaj kokoj! Ŝia vizaĝo radias de ĝojo pro kelkaj moneroj. Jen sur la pinto de Vesuvio la gitarludisto, kiu kantas kaj ludas kun ĝoja koro! Lia voĉo vibras pro feliĉo pri la nura ekzisto, pri la klara ĉielo, la blua golfo.

Kie, se ne en tiu lando de suno kaj beleco, la homoj devus esti feliĉaj?!

*

Sed minacaj nuboj aperis ĉe la horizonto. Militaj tondroj ekbruis, brulego eksplodis disvastiganta de lando al lando.

Pacemaj nacioj devis oferi siajn junajn filojn sur la altaro de milito. Kampoj kaj vilaĝoj estas bruligitaj, tutaj urboj estas diserigitaj.

Nia bela tero estas transformiganta je mondo el ruinoj kaj cindro.

Ankaŭ la lando de suno kaj ĝojo devis suferi pro la terura katastrofo, disportanta morton kaj pereon en ĝiaj paradizaj regionoj. Kiom nun restas el la mirindaj preĝejoj de Palermo, la blankaj domoj de Napolo, la grandioza haveno de Genevo, la elegantaj kvartaloj de Milano? Monte Cassino, la plej malnova monaĥejo de Eŭropo, estas detruita. Villa d'Este, la fama renesanca palaco, ne plu ekzistas. La katedralo de San Marco kaj la Dodge-palaco estas difektitaj. Neanstataŭeblaj monumentoj kaj artaĵoj estas perditaj.

Sed restas la eterna urbo. Ankoraŭ San Pietro levas sian brilan kupolon al la ĉielo kvazaŭ simbolo de la venko de l' amo kaj vero super malamo kaj perforto.

La homaro ĝemas sub peza jugo. Sed proksimiĝas la tago de libereco. La malhela nokto cedos al ora lumo. La morta kanto ŝanĝiĝos je himno al la vivo. — Paco fine revenos al sanganta, suferanta tero.

Ella Nilson.

Esperanto-magasinet 3a Rapsodio

har utkommit.

Redigerad av Dro F. Szilágyi.

Pris 2.00 vid förskottslikvid.

2.25 vid postförskottslikvid.

I original eller översättning äro bl. a. följande författare representerade:

Peter Freuchen	Frigyes Karinthy	Paul Nylén
Dan Andersson	Sven Backlund	Ella Nilson
Björn Collinder	Anton Čehov	Einar Adamsson
	John Stenström	

jämte ett flertal andra, som i poesi eller prosa ge oss ett urval god esperantoläsning.

FÖRLAGSFÖRENINGEN ESPERANTO

Fack 698, Stockholm 1. Postgiro 578

Att välja på

till Bokens Dag den 15 dec.

Sveda Antologio, en utvald samling litteratur.. 10:—
 Gösta Berling, S. Lagerlöfs stora skapelse 7:50
 La ringo de la generalo av S. Lagerlöf ..... 2:—
 Hinda rigardas Svedlandon, av L. Sinha, rikt ill. 3:75
 Tra sovaĝa Kamĉatko, av Sten Bergman, rikt ill. 6:—
 Hasse Z — humora novelaro ..... 2:—
 50 jarojn kun Paul Nylén, svensk-esp. historia 2:—
 Stellan Engholms tre originalnoveller:

Al Torento	1:20
Infanoj en Torento	2:—
Maljunulo migras — Venĝo	1:50
Infanoj de Betlehem, av Selma Lagerlöf.....	0:75
Pasko, av Aug. Strindberg	1:50
Konscienco riproĉas, av Aug. Strindberg	0:60
Dua Rapsodio (red. av F. Szilágyi)	2:—
Tria Rapsodio " " " "	2:—
H. C. Andersen — liaj vivo kaj verko	2:—

Till ovanst. priser kommer 15 proc. för oms. o. porto

FÖRLAGSFÖRENINGEN ESPERANTO

Fack 698, Stockholm 1, Postgiro 578

Ett Julpaket

för 2: — kronor

Det innehåller:

10 Esperanto-julgransflaggor, grön med vit stjärna

5 Julkort med esperanto-text

5 Jul-och nyårskort med esperanto-text

Angiv endast: "Julpaket, 2 kr.", och vi exp. Läger Ni till 1 kr. sända vi även en esperantostjärna för Edert rockslag eller Er klänning.

FÖRLAGSFÖRENINGEN ESPERANTO

Fack 698, Stockholm 1, Postgiro 578

AL ĈIUJ LEGANTOJ de la Espero ni sendas bondeziroj
 por Kristfestoj kaj Novjaro. Red.

BELAN KRISTNASKON kaj pace feliĉan novan jaron
 al ĉiuj niaj geamikoj.

Rose kaj Ferenc Szilágyi
 (3-e Villagat. 26, Borås).

Från Förlagsföreningen.

Tria Rapsodio

kommer alldeles lagom till Bokens Dag. Vi tro den ska bli lika väl mottagen som "Dua Rapsodio", vilken sistnämnda har sålts i ett tillfredsställande antal ex. Då vi hoppas att "la Rapsodio" ska bli en bestående institution och de första tre numren följas av ett både 4:e och 5:e och 6:e o.s.v., torde det vara skäl i för dem, som ej redan skaffat sig nr 2 att göra detta samtidigt med det nu utkommande (nummer 1 finns tyvärr inte i tryckt skick), för att ha serien från början och fulltalig. Beträffande nu föreliggande nummers innehåll, som med fog kan sägas vara både varierande och värdefullt, hänvisa vi till med detta nummer följande särskild reklam.

Boken har i dagarna expedierats till våra ombud, och vi hoppas att de använda den extra reklam som ligger i att den kom ut till Bokens dag och göra allt vad de kunna för bästa möjliga resultat. Ta med ev. överblivna ex. av Dua Rapsodio och bjud ut den samtidigt.

*

Hasse Z-boken

— har ni den alla? Om ej, torde det vara lämpligt skaffa den också till Bokens Dag. Det köpet ångrar ni aldrig.

*

H. C. Andersen — liaj vivo kaj verko,

som vi annonserade förra numret, har rönt gott intresse. Det finns ännu några ex. kvar av första sändningen.

*

Det dröjer kanske något,

innan alla de som beställt Svisa Antologio får den. Vi ha fått ännu en liten sändning, som vi portionerat ut i tur och ordning, och vi hoppas så småningom få ännu en.

*

Rapportblanketter till Förlagets ombud.

Samtidigt med "Tria Rapsodio" utsändes till samtliga Förlagsföreningens ombud några rapportblanketter. Då det är särdeles nödvändigt att vi få besked om ombudens försäljning och lagerbehållning, bedja vi enträget om att omedelbart vid årsskiftet få i rapportblanketten angivna uppgifter. Detta gäller alla men i synnerhet de ombud, som av någon anledning hittills slarvat med rapporter.

Hans Christian Andersen liaj vivo kaj verko.

Av Bibliotekisto Chr. Heilskov.

Pris (inkl. oms.) 2.10 kronor.

(Porto vid förskottslikv. 0.10; vid postförsk. 0.35)

En livfull och i högsta grad intressant skildring av den ryktbare danske sagoberättarens dramatiska liv från barndomens torftiga dagar till det sena erkännandet.

Upplagan är mycket begränsad!

FÖRLAGSFÖRENINGEN ESPERANTO

Fack 698, Stockholm 1. Postgiro 578.

Likvid pr postgiro, postförskott eller i frimärken.

Malgranda Revuo.

N-ro 4 1944 aperis. Prezo 1 kr., je mendo de minimume 10 ekz. 0:80 kr.

Stellan Engholm, Skolg. 9, Ludvika.
 Postgiro 26 80 23.

EL FINNLANDO.**DILIGENTEGA, INSISTA FINNA PIONIRO.**

Jam dum multaj jardekoj tre eminenta samideano S-ro Hugo Salokannel kontinue laboregis por Esperanto kaj abstinenco en Finnlando. Multegaj estas prelegoj kaj paroloj, kiujn li faris pri la ĉi-tiaj temoj. Li ankaŭ eldonis — antaŭ multaj jaroj — esp. lernolibron. Malfacila estas kalkuli kiom da flugfolioj, afiŝoj ktp li eldonis dum pasintaj jaroj. Ĝenerale li mem pagis ĉiujn elspezojn eldonajn kaj poŝtajn. Grandan nombron formas ankaŭ la kursoj, kiujn S-ro Salokannel projektis kaj gvidis en multaj lokoj de la lando. Antaŭ du jaroj li ankaŭ elpensis eldoni mane skribitan gazeton esp., kiun eldonas landaj esp. societoj laŭvice. La eldonitaj n-roj cirkulis inter esp. societoj kaj izolitaj samideanoj. La unuaj n-roj jam estas legataj. . . En tiu ĉi mallonga artikolo estas neeble priskribi, kiom s-ro S. faris por nia ideo dum sia longa kaj diligenta vivo. La subskribinto eĉ ne scias kiom multajn universalajn kongresojn li vizitis kaj tie reprezentis nian landon. — Ĉiam bonhumora, bonkora kaj brila persono! — Jam multajn jarojn li lerte kaj fervore manipulas batalon de la prezidanto en "Esperanto-societo de finnaj fervojistoj". — En ĉi tiu jaro s-ro Salokannel liberiĝis de sia ofico (staciestro) kaj fariĝis emerito pensiulo. Sed se oni imagas, ke li nun kuŝiĝis sur la "laŭrojn", oni tute eraras. Por la proksima estonteco li havas vastan kursprogramon, kiun li jam komencis realigi kun siaj simpatiaj edzino kaj filino. La unua loko estis urbo Lahti, kie la laboro havis bonegan subtenon. Oni deziras bonegan daŭrigon al la vojaĝo de la "apostolo", kaj espereble la apostoloj ne forgesos viziti ankaŭ Kymnlaakso'n.

Estime, via Svante Kivinen, Kouvola.

Vetenskaplig flaskpost på esperanto.

För att komplettera de resultat, som kunnat uppnås genom direkta mätningar, har det nordamerikanska institutet för havsforskning beslutat att skicka ut flaskposter, för att därigenom utforska havsströmmarna i Atlanten. Flaskorna, som förses med ett särskilt meddelande för upphittaren avfattad på åtta språk, däribland även esperanto, skola placeras ut på olika ställen längs den amerikanska atlantkusten. Meningen är att upphittarna skola meddela sig med institutet i Washington.

GABRIEL WESSBERG †. Unu el niaj plej malnovaj membroj, telegrafkomisaro Gabriel Wessberg, mortis. Li aliĝis al la Malmö-klubo en 1907 kaj estis siatempe interesata kaj aktiva membro. En la jaro 1913 li funkciis kiel prezidanto de la klubo. Poste lia ofico kaj la teozofia movado pli kaj pli okupis lian tempon. Depost kelkaj jaroj li deĵoris kiel telegrafkomisaro en Enköping. En la jaro 1937 la klubo elektis lin honora membro pro la multaj bonaj servoj, kiujn li faris al la klubo dum sia aktiva periodo. Al niaj idealoj li ĉiam restis fidela. (El La Folio.)

Je la enteriga ceremonio reprezentanto de la Malmö klubo metis florojn sur la tombon.

Afrika Voĉo, den sydafrikanska esperantotidningen, kunde vi annonsera i oktobernumret. I dag når oss 4 sommarnummer av **Per unu voĉo** (Med en enda stämma). Det är organ för Arbetarnas esperantosällskap i Johannesburg (Laborista kunlaboro LEK). Denna afrikanska tidning är trespråkig, enär den är avsedd för propaganda bland både engelsktalande och f.d. boer. Den är ett välkommet tecken på det på nytt vaknande intresset för esperantostudiet. Dess adress är Poŝtkesto 7356, Johannesburg, SA.

Ä N N U

har ej alla anmält sig till Esperanta Studservo. Vi väntar just på Er. Ni behöver den. Anmälan sker genom att inbetala kr. 3.50 (med examenstexter kr. 3.90) till Malmö Esperantoförenings postgiro-konto 38714.

Sveda Instruista Esperanto-Federacio

(Svenska Lärares Esperanto-Förbund)

Fågelfångaregatan 20
Telefon 14 93 43Göteborg V
Postgiro 3 14 30**ESPERANTAJ KURSOJ.**

La Hälsingborga kongreso de SEF komisiis al SIEF, ke ĝi faru enketon pri esperantokursoj kaj esperantoinstruistoj. Ĝis nun mankis tempo prilabori la materialon, kiu siaspece estas tre interesa. Sed mi kalkulis la kursojn, pri kiuj mi ricevis informon. Oni en la studsezono 1943—44 kursis en Grums, Arvika, Malmö (2 kursoj), Stockholm, Söderhamn, Söderala, Sundsvall, Tranås, Uddevalla, Vimmerby, Göteborg (3), Borås. El tiuj kursoj 6—7 estis por infanoj. Sed verŝajne oni faris multajn aliajn kursojn. La demando, kiom da instruistoj ni havas, kiuj scipovas gvidi esperantajn kursojn, estas pli interesa. Sed mi ankoraŭ ne estas preta je tiu materialo. Mi esperas povi en la januara numero raporti pri la afero.

Oskar Svantesson.

SIEF Kolono**FRAN FÖRBUNDSKASSÖREN.**

Med detta nummer följer ett postgiroinbetalningskort för direkt anslutna medlemmar. De som begagna sig av detta kort böra givetvis icke insända det kort för enbart tidningsprenumeration som även medföljer, då ju prenumerationsavgiften ingår i medlemsavgiften för enskild medlem, 7:50.

Klubbarnas medlemsantal.

Vi lämna här en uppställning över de klubbar, som hittills inbetalt medlemsavgifter till förbundet. Medlemsantalet är beräknat efter de avgifter som insänts. Antalet insända medlemskort stämmer inte alltid med erlagda avgifter. Om någon felaktighet skulle förefinnas i nedanstående uppgifter, så var vänlig meddela förbundet detta.

Boden 7 (inga kort), Borlänge 15, Borås 21, Eksjö 9, Eskilstuna 14 (15 kort), Eslöv 9, Falköping 13, Falun 8, Gävle 12, Göteborg 19 (21 kort), Hallsberg 13, Hallstammar 11, Hishult 6, Hälsingborg 16, Härnösand 6 (inga kort), Jönköping 13, Karlskoga 36, Karlstad 7, Kristianstad 17, Krylbo 15 (11 kort), Lund 16, Malmö 103, Motala 11, Norrköping 39, Nynäshamn 7 (inga kort), Skara 10, Skövde 8, Smedjebacken 13 (inga kort), Sollefteå 13, Stockholm 104, Surte 12, Tierp 6, Tranås 8, Uddevalla 11, La Fajrero i Uddevalla 14 (inga kort), Ulricehamn 8 (inga kort), Uppsala 25, Vetlanda 10, Vimmerby 8, Västerås 7, Ystad 11, Örebro 29 (30 kort).

Var äro alla de övriga klubbarna? Insänd avgifterna med det snaraste. Senare influtna avgifter torde även insändas omedelbart, så att förbundets böcker kunna avslutas i god tid.

Karlskogakongressen

lämnade ett om ock litet överskott, nämligen kr. 3:08. Av den ekonomiska rapporten framgår bl. a. att Karlskoga föreningen tillskjutit ett inte ringa belopp för att täcka kostnaderna för den lyckade kongressen. Än en gång ett hjärtligt tack till Karlskogaborna för allt det arbete de nedlagt på att göra kongressen till den succés den blev.

Propagandakassan (postgiro 2012).

har sedan föregående redovisning fått mottaga följande bidrag: Lidköpings Esp-för. 10.—, Hjalmar Lindberg, Landskrona 2, från Söderhamn: R. Stridell 5, H. Eriksson 0.50, Agnes Andersson 5, A. Westling 1, Rut Forsgren 5, Karl Gustafsson 5, från Örebro: Dagmar Dahlberg 1, Harry Hultén 1, Gösta A. Eriksson 1, J. Hallberg 1, B. L-n 1, R. L-son 1, John Blomquist 1, Linnéa Pettersson 1, Mauritz Axner 1, Martin Nilsson 1, Oskar

Lantz 1, Elsa Loman 1, från Surte: Esp-klubben La Sepino 10, Gustav Ellström 5, Aron Kristiansson 4, Kurt Lindström 5, Vidar Persson 2.50, Helga Persson 2.50, Emil Persson 2, Allan Rydberg 2, Evert Ljungmark 2.50, från Borlänge: Esp-klubben 10, Edith Bodén 10, Anna Abrahamsson 10, Mia Aspenström 10, Einar Larsson 2, Martin Jansson 5, Evert Risén 5, S. Tidstrand 2, H. Bjarke 3, A. Vadfors 5, Elin Lundman 2, A. Nordlöf 1, från Upsala: Esp-för. 5, Gösta Norling 2, Siri Norling 2, Ernst Eriksson 2, S. Lindh 2, E. Lindmark 2, Mauritz Andersson 2, Stina och Erik Pettersson 3, Ernst Brink 2, Verner Johansson 2, E. Sn 2, Rune Lundgren 1, från Karlstad: Esp-för. 5, Gustav R. Johansson 10, Hugo Byström 2, Anna Johansson 2, Gustav Granath 2, från Göteborg: O. Svantesson 2, från Stockholm: Sune W. Ahlm 5, Elisabeth Olsson 10, Martin Eriksson 5, Edit Bohlin 10, Helmi Josefsson 10, Alfhild Svedmark 5, Greta Enberg 5, Greta Lindwall 5, Eva och Teodor Julin 40, från F. Turner, Hackefors 13.50, tillsammans 304:50. Tidigare redovisat kr. 941.15. Summa kr. 1.245:65. — Ett varmt tack för alla bidrag.
Birger Gerdman.

OMBUDSMANNAFONDEN har mottagit från: Vera Brandt, Malmö, kr. 1.—, Arne Dahlström, Mjölby, 10, Majken Ericsson, Göteborg, 1, Berta Ewert, Stockholm, 2, Helge Forsell (Torssel?), Klippan, 2, Wega Hansson, Gävle, 3, Ella Högmärk, Ulricehamn, 1, Rudolf Lindström, Stockholm, 2, Erik Lundgren, Skövde, 5, Siri Lundin, Borlänge, 6, Anna-Lisa Lust, Eskilstuna, 4, Elsa Lust, d:o, 4, Karl Lönngrén, Norrköping, 6, Ingrid Lönnroth, Göteborg, 4, Bernh. Melin, Eslöv, 5, Knut Milton, Göteborg, 2, Greta Modin, Eskilstuna, 6, Carl Münzting, Gävle, 5, Karl Niekerke, Eskilstuna, 2, Ebba Nilsson, Höör, 4, Sigurd Olsson, Strömsnäsbruk, 3, Adolf Vestman, Björna, 15, G. Wolmer, Tungelsta, 10. S:ma kr. 103:—.
M. Fejde.

SVEDA KRONIKO

KARLSKOGA. Esperanto en la popola lernejo. Dum la somero nia s-ano, ing. A. Leijder, faris multan laboron por atingi enkondukon de Esperanto en la popolan lernejon. Ofte li havis konferencojn kun la ĉefinstruistino, fraŭlino Jonson, kaj aliaj instruistoj por interesigi ilin por la afero. Iom post iom li sukcesis, kaj la 27.10 la s-anoj Leijder kaj Lindahl havis konferencon kun la geinstruistoj por la sepaj klasoj. Ili ĉiuj interesiĝis kaj promesis helpi pri la afero. Ili ankaŭ aĉetis lernolibrojn por mem studi la lingvon. La 6an kaj 8an de nov. komenciĝis la instruado pri Esperanto en tri lernejoj en formo liber-tempa. 70 infanoj el la sepaj klasoj partoprenas la kursojn. Kiel instruistoj funkcias la s-anoj E. Blanck, S. Bergwall kaj R. Lindahl. La kursoj estas senkostaj por la infanoj.

Havigo de mono por la socia laboro. La ĉiujara lotumado ankaŭ ĉijare atingis bonegan rezulton. La tutan sumon por la premioj, do 500 kr., donacis al ni komercistoj kaj aliaj en la urbo. Kun 1000 lotoj da gajno do estos proksimume 900 kr. La senlaciga gvidanto por la lotumado estas s-ano E. Bonander.
Red. kom.

KRISTIANSTAD. Lördagen den 4 och söndagen den 5 november hade klubben inbjudit ingenjör R—, vilken vistas som flykting i Sverige, att hålla föreläsningar för klubbens medlemmar. På utmärkt esperanto och ett medryckande sätt berättade hr R— om de baltiska staternas historia och utveckling. Livet under rysk och tysk ockupation samt flykten till Sverige berördes även och skildringen härav var i vissa avsnitt lika fängslande som en äventyrsroman. 2-dagarskursen avslutades på söndagskvällen med att klubbens ordf., hr B. Johansson, tackade för de två intressanta och lärorika dagar herr R. berett medlemmarna.
TL.

MALMÖ. Dum la aŭtuno Klubo Esperantista de Malmö havis tri "Konversaciajn vesperojn", kiam estas permesate paroli nur Esperanton. Nuntempe ja estas la nura ri-

medo ekzerci paroli kun samlandanoj, sed eble baldaŭ la landlimoj denove malfermiĝos por la esperantistoj.

28.10. Kolbasvespero. Estis agrabla kunestado, kiam la manĝaĵo, muziko, kanto, laŭtlegado kaj babilado faris la vesperon bonsukcesa. — 22.11. La vespero de la sinjorinoj. Tiam la inoj tute respondis por la tre enhavoriĉa programo. Okazis deklamado, parolado, muziko, kanto, teatraĵo kaj montrado de kolorigitaj lumbildoj. Sed la programpunkto, kiu kaŭzis la plej multajn aplaŭdojn, estis la orkestro, kiu konsistis el 8 esperantistinoj. Ĉiuj energie kaj elegante traktis siajn respektivajn instrumentojn. Post la kafo kun tre bongustaj kukoj (la inoj ankaŭ respondis por la materia flanko de la festo) sekvis komuna kanto. S-ro Wilhelm Johansson, kiu en la nomo de la sinjoroj dankis pro la brila festo, inter alie diris: "Kutime oni diras, ke la inoj estas la pli malfortaj, sed montriĝis nun, ke ili vere estas la pli fortaj."

STOCKHOLM. Grupo Esperantista de Stockholm havis en oktobro la jenajn kunvenojn: La 4an ni provis novan sistemon de lingva ekzercado: kelkaj grupanoj rakontis svedlingve anekdotojn, kiujn aliaj tradukis sur la nigra tabulo esperanten. — La 11an nova "problema batalo" estis aranĝata inter sinjorinoj kaj sinjoroj. Denove la unuaj gajnis, ĉifoje kun 31 kontraŭ 27. La saman vesperon Amsterdama gasto rakontis tre interese pri la lernejo de Kees Bocke en Bilthoven kaj pri lia propra rifuĝo trans la sveda limo for de la germanaj potenĉavantoj. — La 18an s-ro Skog parolis pri la historio de Esperanto en Svedujo sur la bazo de libro verkita de li pri ĉi tiu temo, sed ne presita, en kiu li dividis tiun historion en naŭ partoj. La parolado, kiu pritraktis la du unuajn epokojn: 1. 1889—90 Plej frua tempo, 1891—1900 Upsala-tempo, konatigis nin kun abunda amaso de detaloj, pri gvidantoj, vortaroj, lernolibroj, propagando, paroladoj, vojaĝoj kaj gazetartikoloj. — La 25an ni aranĝis "klubon de nepreparitaj parolantoj", bona ekzerco por lerni rapide transformi siajn pensojn en esperantajn vortojn.

La 1a de nov. estis dediĉata al tradukaj ekzercoj, ĉifoje pleje el Esperanto en la svedan lingvon, por kiu celo kelkaj membroj rakontis anekdotojn en Esperanto. — La 8an ni aŭdis radiodisaŭdigon de Verdurba Radioservo: okaze de postmilita kongreso en Londono okazis konkurso de internaciaj lingvoj, en kiu ankaŭ s-ro Churchill kiel defendanto de la bazangla lingvo. La skeĉo estis lerte ellaborita de s-ro Håkansson. — La 15a servis denove al la celo ekzerci la lingvan konon, nun helpe de leksikona ludo; s-ino Julin gajnis la ludan konkurson kaj kun ĝi la klubmajstrecon. — En la centro de la 22a staris lumbilda parolado de s-ro T. Julin pri filatelio kaj ĉefe pri portretaj poŝtmarkoj. La demonstracio de la lumbildoj estis antaŭirata de ĝenerala klarigo pri filatelio, la diferenceco de filatelio kaj poŝtanaj vidpunktoj kaj la diversaj klasoj de filatelianoj kun siaj diversaj interesoj. La saman vesperon ni adiaŭis de s-ro Alexandersson, kiu transloĝiĝos al Västerås kaj tie laboros por nia afero. — La 29an ni aŭdis la duan paroladon de s-ro Skog en lia serio pri la historio de Esperanto en Svedujo: ni staras nun ĉe la sojlo de la nova jarcento, apud la klubo de Uppsala farigita pli grava la novefondita Stokholma klubo. Ni aŭdis pri diversaj gravaj gazetartikoloj, i.a. en la "Pacflago".
B.

SUNDSVALL. Pere de letero al amiko la redaktoro scias pri esperanta stando en kadro de grandsukcesa junularekspozicio "La libertempo — la estonto" en Sundsvall. La esperantistoj interesigis la vizitintojn tiel, ke du kursoj laboras.

La letterskribinto rakontas inter alie pri malgrandaj akcidentoj, kiuj donis spertojn utilajn por aliaj ekspozantoj. Aŭdu:

Ni havas tiel multajn objektojn, ke ni povus plenigi la tutan salonon, sed ni ricevis nur malgrandan lokon kiel montrejon. Kompreneble ni montris kartojn kaj kovertojn kun poŝtmarkoj el ĉiuj mondpartoj, kaj pri ili mi diris: "Ni devas kovri ilin per travidebla papero". Aliaj ne volis kredi ke tio estus necesa, sed ni tamen alnajtis ilin ĉe la muro, alie certe ĉiuj estus forigintaj. Unu de niaj membroj havis ventumilon el papero kun ligna tenilo, kiu venis kiel poŝtkarto el Japanujo. Tiu ne estis alnajtita kaj ĝi malaperis. Ni per najletoj alkroĉis 35 "ŝlosilojn" en Esperanto kaj aliaj lingvoj, kaj el ili nur 4 restis je la fino. Mi ne scias, ĉu nia eldonejo nun havas tiajn (Pri la provi-

KRISTNASKA KRUCVORTENIGMO.

1		2		3		4		5		6
	■		■		■		■		■	
7			8		9		■	10	11	
	■	12						13		■
14	15	■		■	16					17
18		19	■	20	■		■	21		
22			23		24	■	25	■	26	
■	27					28		29	■	
30			■	31						
	■		■		■		■		■	
32										

VERTIKALE:

- Nimbo.
- Nimbuso.
- Karbonoksido.
- "Grenfloro".
- Produktis efektive bonan rezultaton.
- Ne ĉio estas —, kio brilas.
- Sovaĝa ĝibohava bovo.
- Super la reĝo.
- La serpento — Evan en la Paradizo.
- Angla mallongigo por teologia kandidato.
- Unu el la du simetriaĵoj partoj de la korpo, ekstere elstarantaj.
- Unu el la unuuloj de l' printempo.
- Sekretario de la Brita EsperantoAsocio.
- Facila kaj nekomplika.
- Nomo de greka litero ofte en kombino kun radio.
- Bastoneto — kiu oni tenas plumon por skribado estas plumingo (Z).

- De antaŭ pli malpli longa tempo.
- Tiel kuŝas malsanuloj.
- Nur.
- Kaj ne.

HORIZONTALALE:

- Rezignas pri sia propra utilo aŭ bono.
- Bildenigmaj.
- Povas esti martelo kaj ne devas fariĝi celo.
- Troviĝas en multaj riveroj de Norda Ameriko.
- Sleipner havis — piedojn.
- Tia estas la influo de la vento al la lago.
- Al'.
- Ni ne scias, kio kaŝas — en la —o de la estonteco.
- Germanujo — multajn landojn en Eŭropo.
- Ĉio havas sian — kaj sed.
- Instigas kaj plivigliĝas
- En monologo.
- Aŭrikulo.
- Aŭriklo.

Ensendu la solvojn antaŭ la 31 de decembro. Adreso: "Krucvorttenigmo", Box 698, Stockholm 1. Libropremioj.

zo nun, legu en la nov. numero. Red. rim.) Ni havis 200 broŝurojn por propagando, sed ili finiĝis jam la unuan tagon, kaj ni mendis plurajn de la eldonejo, sed ili ne alvenis antaŭ ol la ekspozicio estis finita, ĉar ili estis survoje tutan semajnon.

Amika Rondo: Al la unua kunveno por la sezono, la 22.9, ni invitis d-ron Szilágyi, kiu faris interesan prelegon por la klubo. Li la postan tagon prelegis en la popollernejo. La 21—29an ni partoprenis en la ekspozicio "Fritiden — Framtiden", kiu estis aranĝita de "Ungdomsrådet". La ekspozicio estis vizitata de pli ol 13.000 homoj, kaj la Esperanto-montrujo vekis grandan atenton kaj intereson. La 8.11 komencis kurso en ABF, gvidata de f-ino Dahlgren. 6 personoj partoprenas. Dum ĉiu kunveno de la bon-templanoj s-ro A. Viklander havas esperantan lecionon. La intereso estas tre granda.

Svenska Esperanto-Tidningen

La Espero

Organ för Svenska Esperanto-Förbundet

Postadr.: Box 698, Stockholm 1.

Redaktör: Eva Julin, Gps I a, Sthlm.

Ansvarig utgivare: W. Wahlund.

Prenumerationspris Från 1943: helt år kr. 4:— . Lösnummer 0:35. Utkommer en gång i månaden.

Annonspris: 20 öre pr mm. Korrespondensannons: 1:50.

Expedition: Förlagsföreningen Esperanto, Sveavägen 98.

Stockholm. Tel. 31 65 01. Postgiro 578.

SVENSKA ESPERANTO-FÖRBUNDET (Sveda Esperanto-Federacio), Tegelbacken, Stockholm C. Tel. 20 00 43. Postgiro 20 12.

Avgiften i SEF: Direkt anslutna medlemmar erlägga 7:50 kr. pr år och erhålla tidningen gratis. Föreningar erlägga för varje medlem en årlig avgift av 2:— kr. Varje ansluten förening erhåller ett exemplar av tidningen gratis.

FÖRLAGSFÖRENINGEN ESPERANTO u. p. a., postadress: Box 698, Stockholm. (Expedition: Sveavägen 98.) Tel. 31 65 01. (Förlagschefen: 10 53 27). Postgiro: 578. (Böcker, tidningar, korrespondenskurser o.s.v.).

SVENSKA ESPERANTO-INSTITUTET, Tegelbacken, Stockholm. Postgiro 5 15 11.

INTERNACIA ESPERANTO LIGO — IEL (Sveda Teritorio): Cefdelegito Karl Wästfelt, Cedergrensvägen 27, Stockholm 32. Poŝtĉeka konto 15 12 88. Kotizoj: Membro kun jarlibro kr. 3:—; Membro-Abonanto 8:—; Membro-Subtenanto 20:—; Patrono 80:—.

EDSELE. Edsele socialdemokratiska ungdomsklubb har startat en studiecirkel i esperanto med 18 deltagare. Vid första sammanträdet höll kyrkoherde H. Holmberg ett föredrag om esperanto och dess upphovsman. Ledare för studiecirkeln är Harald Andersson, Edsele.

Svisa Espero venis kun okt.-nov. numero kun sufiĉe multaj en- kaj eksterlandaj novaĵoj. Sub rubriko *Kiam oni pritraktas la problemon pri helpo por repaciĝo kaj foriro de la malamo post la milito.* Inter alie oni skribas: Ekzemple vi povos inviti alilandan samideanon per ferii en via hejmo dum tempo laŭ ebleco. Por tiuj kiuj povos ripozi en paca lando, manĝi laŭ malsato en amika familia rondo estus sendube daŭra kuraĝigo kaj por tiuj, kiuj ĝoje partigos sian bonstaton, granda kontentigo. Tiu ĉi helpo estos facile realigebla, ĉar, se necese, du aŭ tri familioj kunhelpos. Ankaŭ grupoj povos inviti unu aŭ kelkajn samideanojn, dispartigante la kostojn . . pensu kiajn belajn horojn vi pasigus kune!

Fajrero, den lilla tidning som magister Dahls esperantoklass i Uddevalla ger ut, har låtit sitt oktobernummer följas av inte mindre än 4 novembernummer. Man riktigt ser hur både pojarna och läraren har roligt av sitt lyckade påfund.

FAVORABONO DE SVEDA ESPERANTO-GAZETO.

Samideanoj en Finnlando povas aboni nian gazeton "La Espero" ankaŭ por la jaro 1945 pagante sumon smk 25:— al la poŝtgirokonto (postisilitili) n:ro 60253 (de s-ro Joel Vilkki, S o m e r o) en sia proksima poŝtofficejo.

KORESPONDADO.

Svedo deziras koresp. kun la tuta mondo libera per leteroj aŭ poŝtkartoj. S-ro E. Berggren, HISSJÖN (Svedujo).

Poŝtmarkojn interŝanĝas kun finnlandaj, estonaj kaj latvaj esperantistoj Rud. Demuth, Kalendegatan 29 b, Malmö.

Preseraro.

En anonco en la novembra numero bedaŭrinde enŝteligis preseraro pri ŝanĝo de adreso de S-ro Bernh. Lavén, Örebro. La nova adreso devas esti Schantzgatan 10 B, Örebro, ne Skantzgatan. Exp.